

AZILNE PRIČE

APC/CZA

ASYLUM PROTECTION CENTER
CENTAR ZA ZAŠTITU I POMOĆ TRAŽIOCIMA AZILA

ecre

European Council
on Refugees and Exiles

www.apc-cza.org
www.azilsrbija.rs
www.facebook.com/AzilUSrbiji
twitter.com/APC_CZA

- 01 Uvod
- 02 Ceo život sam izbeglica, rađam decu izbeglice
- 04 Huseinova unutrašnja borba sa odgovornošću
- 06 Sanaž – Život nas stalno iskušava
- 07 Jamilin beg od muža i strah od budućnosti
- 08 Beba, jedino svetlo koje vidim
- 09 Novi život
- 10 Privremeno utočište
- 11 Strah prilikom svakog odlaska na “Game”
- 13 Samo prijatelji me čine jakim
- 14 Rašidova lutanja
- 16 Niko nije zaslužio da ga tuku i ponižavaju
- 17 Saber: Hoću da ostanem u Srbiji i da radim, što bi to bio problem
- 18 Tražioci azila iz Irana u Srbiji žele što pre da se integrišu
- 20 Kulturni medijator – moja najbolja uloga
- 21 Avganistanac među Arapima u arapskom restoranu
- 22 Shahromov san o slobodi
- 23 Igra – Bilalova priča
- 24 Zahrina priča

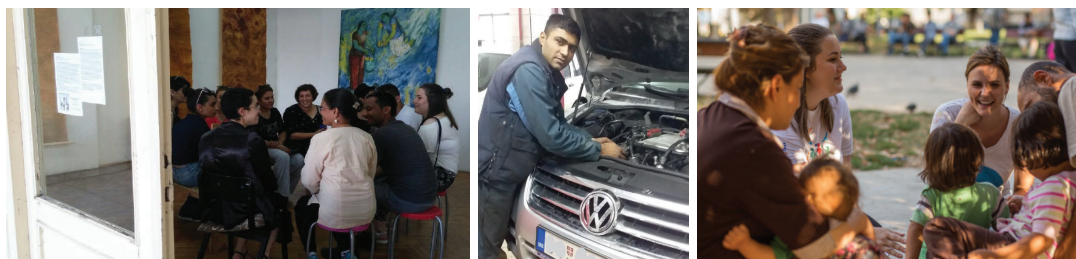
Azilne priče

Copyright © 2019 Centar za zaštitu i pomoć tražiocima azila. Sva prava zadržana.

APC/CZA (Centar za zaštitu i pomoć tražiocima azila/Asylum Protection Center) je nevladina, neprofitna, nezavisna organizacija, specijalizovana za zaštitu tražilaca azila, lica koja su dobila azil, prognanih lica i lica koja su u nevolji migrirala u Srbiju. Osnovana je u decembru 2007. od grupe mladih profesionalaca koji su se bavili zaštitom izbeglica (pravnik, psihologa, pedagoga, politikologa i socijalnih radnika) sa stečenim iskustvom u zemljama EU, a sa zajedničkim ciljem zaštite osoba koje beže od progona, izgradnje i poboljšanja srpskog azilnog sistema, borbe protiv ksenofobije i predrasuda prema migrantima, rada na integraciji i rada na izgradnji dijaloga i interakcije sa izbeglicama u lokalnim zajednicama i srpskom društvu u celini.

APC/CZA pruža pravnu, psihosocijalnu pomoć i pomoć u integraciji/ interakciji, tražiocima azila/licima kojima je dodeljen azil/izbeglicama i migrantima, širom Srbije (posebno u i oko azilnih, prihvatnih i tranzitnih kampova na područjima južne, centralne i severne Srbije kao i u pograničnim oblastima zemlje, između ostalog, na područjima Subotice, Beograda, Loznice, Sjenice, Tutina, Lajkovca, Valjeva, Preševa, Vranja, Bujanovca, Dimitrovrada, Sombora, Sida, Adasevaca, Principovca, Kikinde, Niša, itd.) duže od 10 godina i kao takva organizacija je priznata u Strategiji Vlade Republike Srbije za upravljanje migracijama (Službeni glasnik Republike Srbije br. 59/2009).

APC/CZA je član ECRE (Evropski savet za izbeglice i prognane) od 2011. godine i član IDC (Međunarodne anti-pritvorske koalicije) od 2015. godine, i član Srpskog Konventa (Nacionalna konvencija o Evropskoj uniji - NCEU) i član Konsultativnog foruma EASO (Kancelarija za podršku azilu Evropske unije).

Ovu zbirku azilnih priča je realizovao Centar za zaštitu i pomoć tražiocima azila u okviru projekta “Monitoring and improving asylum and migrants practices in the border areas in Serbia”, koji je finansirao Open Society Initiatives for Europe - OSIFE.

U Srbiji je u 2018. godini svakodnevno u proseku boravilo najmanje 5 000 do 7 000 izbeglica, dok je u zemlju tokom cele godine ušlo više od 30 000 izbeglih ljudi. Neki su bili u prolazu, neki su ostajali, neki su već duže vreme u prihvatnim i centrima za azil u Srbiji, a mnogi su ilegalno, sistematski i nasilno gurani nazad iz susednih zemalja, pre svega iz Mađarske i Hrvatske. Naši stručni timovi su se trudili da pomognu gde god su mogli – u kampovima, centrima, na otvorenom, u blizini granice, gde je najteže i gde boravi veliki broj izbeglih.

Pravnici, psiholozi, pedagozi, socijalni radnici i prevodioci Centra za zaštitu i pomoć tražiocima azila (APC/CZA) pružili su pomoć hiljadama izbeglih. Preko 10 000 migranata i izbeglica je dobilo podršku, savet ili konkretnu pravnu, psihološku, socijalnu, integracijsku, humanitarnu ili drugu pomoć od naše organizacije u 2018. godini. Ta pomoć je naročito bila usmerena ka najranjivijim grupama – deci, deci bez pratnje roditelja kojih je gotovo četvrtina među svim migrantima, tinejdžerima, ženama, ali i bolesnim, starim, žrtvama nasilja, krijumčarenja, trgovine ljudima i diskriminacije, od kojih veliki broj ljudi boravi na otvorenom u graničnom području.

Ovo su priče nekih od njih koji su se zadržavali kraće ili duže vreme, bili vraćani ili ostali u Srbiji, koji su dobili pomoć, podršku ili savet naše organizacije. Pričali su sa nama o razlozima za napuštanje svojih zemalja, problemima sa kojima su se suočavali, o strahovima i očekivanjima da ponovo budu sa svojim porodicama i da budu na sigurnom.

Pričali su i tražili pomoć za probleme sa kojima se susreću u našoj zemlji u kojoj ili žele da ostanu ili iz koje žele da pokušaju da odu i pređu poslednju granicu pred zatvorenim vratima Evrope na Balkanskom putu migracije.

Cilj objavljivanja azilnih priča je da se naši građani i šira javnost upoznaju sa ličnim pričama izbeglica o situaciji u zemljama njihovog porekla, teškoćama koje su pretrpeli tokom puta i na granicama, njihovom boravku u Srbiji, problemima i nasilju duž njenih granica sa susednim zemljama kao i sa nadama koje oni imaju za budućnost. Ove priče su prikupljene i priređene u okviru projekta **Monitoring and improving asylum and migrants practices in the border areas in Serbia** koji je podržao Open Society Initiatives for Europe – OSIFE.

Centar za zaštitu i pomoć tražiocima azila
Beograd, 2018. godina

1 CEO ŽIVOT SAM IZBEGLICA, RAĐAM DECU IZBEGLICE

Sa Akbarom smo se prvi put sreli u Transitnom centru u Subotici u koji samo što je stigao sa porodicom iz drugog kampa. Ozbiljno je shvatio naš poziv da nas pozove kada god mu je potrebna pomoć, savet, da ga neko sasluša i već za par dana se obreo u našoj kancelariji u Subotici. Od tada je, sve do odlaska iz Srbije, dolazio svake sedmice, često sa prijateljima iz kampa, a mi smo iz tih poseta i razgovora sklapali njegovu životnu priču.

„Rođen sam u Kabulu, u Avganistanu, više se i ne sećam tog grada, samo pojedinih ulica, mirisa i neizvesnosti sa kojom je tada moja porodica, pre oko 25 godina izbegla u Iran. Ja sada imam 33 godine. Tamo se sigurno nikad ne vraćam. Iako sam Avganistanac, osećaj ponosa što pripadam tom narodu, možda mi je i više izražen, jer sam u Iranu odrastao kao građanin drugog reda... Ali zahvalan sam što sam tamo završio školu i izučio krojački zanat. U Iranu sam se i oženio, dobio svoje prvo dete, ćerkiću. Sada ima 10 godina. Divna devojčica, upoznali ste je. Pomalo stidljiva, ali željna znanja. U Iranu sam dobio i drugo dete, dečaka, koji sad ima 4 godine. Kao i sva deca, obožava igračke, naročito kamione. Kupim mu kad mogu. Ovde u Srbiji, pre 6 meseci rodila mi se još jedna ćerkića. Jako je mirna i uvek nasmejana“, ispričao nam je.

Pre dve godine, kaže, žena i Toliko se pričalo među našim ljudima, kaže, o tome kako su otvorene granice, i kako Nemačka prima sve. Videli su, priča, da bi i oni mogli da ostvare san – da žive u slobodnoj, uređenoj zemlji, da otvore svoju krojačku radnju, da deca idu u neku lepu školu.

„Nije mi bilo teško da donesem tu odluku. Ionako nisam bio vezan za zemlju u kojoj sam se rodio, a ni za onu u kojoj sam kasnije živeo i radio... Bežao sam kao mali, i sve je dobro ispalo, neće ni mojoj deci biti teško. Brzo ćemo da stignemo, da počnemo sa novim životom... mislio sam, kada smo kretali na put spakovani i uzbuđeni...“

Ćerka je bila ozbiljna i mirna, priča, sin je tek prohodao, put do Turske nije dugo trajao, ali kada su stigli do grčkog ostrva u prenatrpanom čamcu, srećom bilo je mirno more, osetio je kaže, uznemirenost...

“Nikada nisam video toliko ljudi na jednom malom ostrvu... Odlučili smo da odemo odatle, preko krijumčara. Grupa nas držeći decu, pogleda uperenih ka obali... krenula je ka Atini. Strepeli smo da nas ne uhvati policija, ili da se ne prevrne čamac... Srećom, stigli smo do Atine. Tamo smo se upoznali sa drugim porodicama, i sklopili, verovatno za ceo život, prijateljstva”.

Akbar nam je pričao kako im se nije dopalo u Grčkoj. Bilo je, kaže, uvek pretrpano, prljavo, gužva... Deca se nikad nisu žalila. Najzad, posle više meseci provedenih u Grčkoj, iz Grčke Akbar sa porodicom dospeva u Makedoniju, i preostali novac daje za prevoz do Srbije.

„Počeo sam da osećam da ćemo brzo stići do cilja, iako sam povremeno gubio nadu u Grčkoj... U Beogradu dobijamo potvrdu, i odlazimo u kamp. Nisam ni slutio da naše muke još nisu gotove. I dok sam sam se radovao što smo bliže cilju, jer sam čuo da samo treba izdržati koji mesec, pa onda za Mađarsku, učinio sam sve da nam boravak ovde bude što normalniji. Želeo sam, dok smo ovde da mi ćerka pohađa školu. Ljudi su u Srbiji zaista dobri, jako sam bio srećan što se ona radovala svakom danu koji će provesti sa vršnjacima. U međuvremenu smo saznali da je na putu i treće dete, i život se odvijao između i svakodnevice u kampu, povremenih odlazaka do grada i stalnog planiranja...”

Akbarov boravak u Beogradu je obeležio prvo jedan radostan, ali posle tragičan događaj. Žena mu se porodila, dobio je devojčicu...

„Žena se porodila, ali nešto nije bilo kako treba... Osećala se slabo, i gledala me je nemoćno, kao da joj smeta moj optimizam i osmeh... Ma brzo će ozdraviti i ona i beba, mislio sam. Posle tri meseca, žena je ojačala, bilo joj je bolje, ali bebica je preminula, iako su doktori zaista učinili sve... Rodila se u Srbiji, i umrla ovde. Ona nikada nije bila u Avganistanu, ni u Iranu, niti će ikada biti u Nemačkoj, sa nama, kako smo zamišljali i čekali...”

Ali život je i patnja i radost. Akbar je iskusio i jedno i drugo.

Sreća im se osmehnula. Supruga je opet ostala trudna, a uskoro su dobili devojčicu. Ovaj put beba je bila zdrava i snažna i donela im veliku radost i novu nadu.

Uskoro je stigla i informacija da su stavljeni na spisak porodica koji će preći u Mađarsku, da će iz kampa u Krnjači preko takozvane “Mađarske liste” biti premešteni dalje, ka severu, u Suboticu.

„Dozvolio sam sebi da se više smejem... Meni se sviđa ova zemlja, sviđaju mi se ljudi, ali ovde teško da mogu i da zamislim da ću imati svoju krojačku radnju i da će od toga moja porodica moći da živi...”

U Subotici je Akbaru porasla nada da ćemo otići u Mađarsku, a posle, kako kaže, kako Bog da... „Verujemo da ćemo ostvariti san... da će moja deca rasti u sigurnoj i sređenoj zemlji, ali ćemo uvek pamtiti boravak u Srbiji, ljude, trenutke najvećeg bola, ali i trenutke radosti... pričao nam je Akbar tokom poslednjih dana boravka u Srbiji.

Često su se družili sa nama dok su čekali taj dan. Celu porodicu smo uključili u radionicu pantomime, Akbar i njegova kćerka su pokazivali veliku radost u ovoj igri. Devojčica je posvećeno učestvovala i u integracijskoj radionici sa svojim vršnjacima u osnovnoj školi koju je jako volela. Akbar se inače uključivao u sve što je njega i njegovu porodicu na bilo koji način približavalo normalnom životu i pokazivao je veliko poverenje u naš tim.

Posebno je želeo da nam se zahvali posle jedne čajanke koju smo organizovali, a na kojoj je bila prisutna i cela njegova porodica.

„Jako smo srećni i zahvalni što ste nas pozvali na čajanku. Ovde je lepo, atmosfera je prijatna. Ovo je neki drugi svet, potpuno drugačiji od onoga što smo preživeli. Pokušajte da zamislite koliko nama znači svako druženje van izbegličkog kampa sa dobronamernim ljudima”, rekao nam je nešto čega ponekad nismo svesni. Koliko je, ponekad, malo potrebno da usrećite ove ljude.

Akbar je uspeo da ode u Mađarsku. Njegov krajnji cilj je Nemačka u kojoj već ima prijatelje. Da li je tamo stigao ne znamo. Možda se javi. Zaslužio je neki normalan život jer kako Akbar kaže:

„Naš je put zaista bio dug, veoma iscrpljujući, ali porodica daje čoveku najveću snagu da izdrži sve... Bukvalno sve. Ja sam već kao dete postao izbeglica. Odrastao sam kao izbeglica. I evo, moja deca odrastaju kao izbeglice. I rađaju se kao izbeglice...”

2 HUSEINOVA UNUTRAŠNJA BORBA SA ODGOVORNOŠĆU

Husein još vida rane na telu i na duši. Iz Kurdistanu je. U Srbiji je par meseci, ali njegov beg od sukoba i putovanje ka Evropi je trajalo mnogo duže.

Stalno se pita - da li bi krenuo da je znao šta ga na tom putu čeka, naročito da će doživeti tolika poniženja.

Ne spava. Plaši se da li će njegova odluka da krenu u Evropu zaštititi ili uništiti njegovu porodicu.

Oseća potrebu da priča, kreće ispočetka:

„Morali smo da odemo, bilo je nepodnošljivo. Svuda oko tebe se sve raspada. Stalno misliš „Bože, preživeli smo i ovaj dan”. Žena me nemo gleda, ništa ne izgovara, a znam da bi htela da kaže „Huseine, spasi nas”. U vazduhu se oseća miris baruta i krvi. Misliš da ne možeš da udahneš, vremenom se navikneš.

Presekao sam jedan dan, odlučio sam da povedem porodicu u Evropu. Da sam tad znao šta

sad znam, dobro bih razmislio da li bismo krenuli.“

Pogledaj me, govori mi, ja sam veliki čovek, izgledam kao stena.

„Uvek sam se trudio da deca ne primete da mi je teško, da se i ja plašim. Oni su mali, imaju 7, 8 i 10 godina. Ne trebaju im još i moje brige. Vidim kako su se menjali, postajali čuljiviji, kako su im lica postajala kamena.“

priča Husein kako su nekako došli do Bugarske. Tu počinje pakao koji kaže nije mogao da zamisli.

„Držali su nas u zatvorenom kampu. Prepuno ljudi, svi očajni, nervozni, gladni. Svakog dana gledaš ogradu i policiju sa puškama i psima kako patroliraju. Kao da smo kriminalci a ne izbeglice. Bacaju ti hleb kao psima, i iako se osećaš odvratno i poniženo, stojiš i hvataš da bi tvoja porodica imala šta da jede“.

Pita me da li sam čula za protest koji je izbio tamo. Ljudi nisu mogli više da izdrže, počeli su da se bune, a policija je počela da tuče. Nastao je haos, priča.

„Zagrlio sam decu i ženu i čekaao da prođe. Svuda oko nas je bio metež, psi laju, ljudi urlaju. Sin mi je rekao „tata, pa ti se plašiš?!“ Srce mi se slomilo, nisam uspeo to da sakrijem. On je bio prestravljen. Pobeleo je i vikao „Ne daj da me povrede!“

Sećam se da je veliki crni pas iskezio svoje zube na njega dok je policajac vikao na nas rečima koje nisam razumeo. Onda je udario mog sina u glavu. Dilbar je pao, a ja sam znao da ništa ne mogu da uradim. Pobegao sam iz Kurdistanu da zaštitim porodicu, i evo nisam uspeo. Nekako smo se oporavili od toga i uspeo da dođemo u Srbiju.

Ovde je mnogo mirnije, kaže. Oseća da su sigurni. Potrebno im je vreme da zaborave sve, a Husein nije. „Nisam siguran da je to uopšte moguće“.

„Dilbaru je najteže. Budi se noću, vrišti, kaže ‚Ne želim da umrem!‘“

„Ponekad mesečari, ustaje iz kreveta i pokušava da izađe iz sobe. Vidim da ga i dalje muči ono što se desilo u Bugarskoj. Žena i ja spavamo na smenu, nemamo ključ od sobe, neće da nam daju, pa se bojim da Dilbar ne izađe. Trudim se da mu objasnim da je ovde sve u redu, da ga niko neće napasti. I vidim da mi veruje. Pričamo o lepim stvarima u toku dana, ide u školu, druži se sa drugom decom, deluje srećno i opušteno. Ali kada padne noć, on se vraća u mislima u Bugarsku. Progoni ga taj crni pas“.

Husein se zahvaljuje što ih posećujemo, što Dilbara pokušavamo da zaokupimo nekim zanimljivim i lepim stvarima.

Husein prikuplja snagu da ide dalje. On je otac koji je na sebe preuzeo odgovornost za Dilbara, za svoju ženu i decu. Ponavlja da mora da ih zaštiti i to ga jako opterećuje. Pita se, a očekuje i odgovor od nas – da li je doneo pravu odluku.

Na to pitanje nema pravog odgovora, ali će neki ipak doneti vreme.

3 SANAŽ – ŽIVOT NAS STALNO ISKUŠAVA

„Zovem se Sanaž i iz Avganistana sam. U Srbiju sam došla zajedno sa mužem i troje dece. O putu smo razmišljali jako dugo, mesecima. Mnogi naši prijatelji su otišli, ali mi smo i dalje ostajali. Bojali smo se kako je teško sa malom decom i zaista se i ispostavilo da je tako. Bilo nam je najvažnije od svega da ostanemo svi na okupu i da se nikada ne razdvojimo, pa ma gde bili.“

„Pri prelasku iz Bugarske u Srbiju, dok smo bežali od policije, ja sam nosila bebu, drugo dete suprug, jednu kćerku smo dali prijatelju koji je bio sa nama. Međutim, mi nismo uspeo da pređemo granicu u tom trenutku, a prijatelj je sa našom kćerkom prešao. Nisam znala šta se dogodilo sa njima, gde su i da li su živi.“

„Četiri naredna meseca pokušavali smo da pređemo granicu, ali bezuspešno. Sve vreme sam razmišljala o kćerki - da li je jela, da li joj je hladno, da li joj nedostajemo, hoće li naš prijatelj moći da je uteši i objasni gde smo mi.“

„Napokon smo uspeli i našli se sa našom kćerkom u Srbiji. U tom trenutku osetila sam svu radost ovog sveta i nije mi bilo potrebno ništa sem da smo zajedno i da se više nikada ne razdvojimo.“

Međutim, život čoveka stalno iskušava. U poslednjih nekoliko meseci osetila sam da mi je organizam izmučen. Prvo su krenule mučnine, pomislila sam da sam možda ponovo u drugom stanju. Više puta mi se desilo da padnem u nesvest, jako sam smršala i počela sam da sumnjam da je ipak u pitanju nešto drugo. Obratila sam se lekaru i nakon analiza utvrđeno je da bolujem od leukemije.

U prvi mah nisam ni znala šta je tačno to. Lekar je pokušao da mi objasni, ali više sam toga saznala čitajući na internetu o mojoj bolesti. Jako je opasna, videla sam. Svaki dan se sve više uplašim, ne za sebe već za svoju

porodicu. Strahujem kako bi oni dalje bez mene. Brinem - da li će moj suprug moći sam da se brine o njima. Brine me i da ću ih možda ja sputati da odu dalje. Zbog cele te situacije zatvorila sam se u sebe, nisam ni sa kim mogla da razgovaram o tome. U tom periodu upoznala sam psihologa iz APC/CZA organizacije. Njoj sam otvorila dušu. Bilo mi je lakše da njoj pričam o svojim strahovima, očajanju, brizi, nego da o tome razgovaram sa mužem i decom. Ti razgovori i podrška koju sam dobila za mene su lekoviti.

Ne znam šta će biti dalje. Pre sam mislila kako je najvažnije da se moja porodica nikada ne razdvoji. Sada, suočena sa teškom bolešću, shvatam da mi je najbitnije da mi deca budu živa i zdrava. Ne bih volela da ih moja bolest vezuje da ostanu ovde sa mnom, ako moje stanje bude tako da ne mogu dalje.“

„Zaista bih volela da nađu sebi put i bolji život. Moj suprug me hrabri. Odlučan je da me ne ostavi, ali ga ubeđujem da mora misliti na budućnost dece.“

Još smo ovde. Svi. Možda i budemo imali sreće.

4 JAMILIN BEG OD MUŽA I STRAH OD BUDUĆNOSTI

Jamila je samohrana majka iz Avganistana. Sreli smo je prvi put pre pola godine u Bogovadi. Delovala je izgubljeno sa trojicom sinova pored sebe, ali je prihvatila odmah da razgovara. Doduše, u početku bojažljivo, ali je malo po malo otvarala dušu.

„Drago mi je da nemam ćerku. Ne radi se o tome da više volim dečake nego devojčice, već ne bih mogla da gledam kako prolazi kroz ono kroz šta sam ja prošla. Pitala si me kad je u redu da se devojka uda.“

„Zamalo da ti odgovorim, nikada. Mene su udali kada sam imala 12 godina. Sećam se da su svi bili srećni i uzbuđeni, a meni se srce steglo. Odjednom se sve promenilo - prekidam školu, selim se, svuda oko sebe čujem savete „kako da budem dobra žena“. A ja ni ne znam šta to znači. Sa druge strane, razmišljam, možda će mi biti lepo, ko zna, svi oko mene se raduju, nemoguće je da svi greše? Bilo je užasno. Dobila sam prvog sina malo pre nego što sam napunila 14 godina. Možeš li da zamisliš? Postala sam majka kada je meni bila potrebna majka. Nisam bila spremna na to uopšte. A nije ni moj muž, on je jedva bio 2-3 godine stariji od mene. Nije znao ni šta će sa mnom. Vrlo brzo je krenuo da me kažnjava za sve što mu smeta. Šamar za svaku pogrešnu reč, šamar za svaki put kad je nervozan. Nije birao da li je to pred decom ili ne. Njegova majka je znala, ali nije htela da se meša. Ja mojima nisam smela da kažem, a ionako ništa ne bi mogli da urade. I to je sve trajalo skoro 20 godina“, priča.

„Znam, izgledam starije, i osećam se staro, ali ja zapravo imam 31 godinu. On je otišao u jednom trenutku. Napustio nas je. Iskoristila sam priliku i pobegla sa decom.“

Slušali smo je, ohrabivali da je njena odluka bila ispravna, da nije napravila greh prema deci. Savetujemo je da razgovara sa dečacima, da pokaže da im je oslonac, da ih osamostaljuje. Malo po malo napredujemo.

Kaže nam da joj nije bilo lako, da i sad razmišlja da li je donela pogrešnu odluku.

„A onda se setim svih šamara. Zato ti kažem, da sam mogla da biram, nikad se ne bih udala. Pokušavam i dečake da naučim da drugačije razmišljaju. Ne želim da moji sinovi budu kao njihov otac. Za sada mi dobro ide. Vole školu, družu se sa drugom decom. Brinem zbog najstarijeg, on me ipak nije imao kao majku, isuviše sam bila mlada. Ali trudim se. Zbog toga sam i otišla. Jer moj život je gotov, a njihov tek počinje.“

Jamila je sa sinovima još u Bogovađi. Imaju mnogo bolji odnos, oni su sve odgovorniji i pokazuju više poštovanja prema majci. Nadaju se da će otići dalje. Mi ih redovno posećujemo.

5 BEBA, JEDINO SVETLO KOJE VIDIM

„Za šest dana je zakazan moj porođaj. Jako sam uzbuđena. Hvala što ste mi objasnili zašto ne smem da postim. Nisam više bitna ja, samo da moja beba bude dobro. Sve što se desilo me plaši, bojim se da li će sve biti dobro ali se nadam najboljem. Radujem se samo da čujem plač svog deteta.“

Već sam osam meseci u Srbiji. Naizgled sama, ali nosim život u sebi.

Roditelji su me dali čoveku koji je već imao porodicu jer je to bio jedini način da se spasim bede i rata u Avganistanu. Dolazim iz Baglana, jednog od najsirovijih gradova u Avganistanu.

Pošla sam sa čovekom kojeg jedva da sam poznavala. To je jedini muškarac koji mi je dodeljen u ovom životu.

Zajedno sa njegovom ženom i četvoro dece išli smo kroz Avganistan pa ilegalno u Iran pa ilegalno u Tursku. Tamo nam je krijumčar rekao da uskoro stižemo u Austriju. Iskreno, nadala sam se da će biti brzo i da ću se možda spasiti i dobiti novu šansu za bolju budućnost.

Tek iz petog puta smo ušli u Bugarsku. Živeli smo u krijumčarskoj kući.“

„Želim sve da potisnem. Da zaboravim zauvek ta 4 meseca. Vikanja, svađe, pretnje. Meni je trebala toplina, maštala sam o braku, a naišla sam na odbacivanje muževljeve žene i dece. Plašila sam se da će početi i da me tuku. Ne zato što me mrze već zato što ništa oko nas nije bilo u redu, naši planovi se nisu ostvarivali, put je bio duži i teži nego što smo očekivali. Surovi uslovi sve nas su promenili.“

„Moj muž je presekao tu situaciju i poslao me preko krijumčara u Srbiju.“

Sada sam u dobrom kampu.

Tu sam otkrila da sam trudna. Ustvari, povraćala sam, imala vrtoglavice i mislila da sam bolesna. Rađene su mi analize, skeneri i ultrazvukovi, jer sam danima povraćala a gotovo da ništa nisam ni jela. Pitali su me da li sam trudna, a ja sam rekla da nisam, jer nisam pretpostavljala da je to moguće.

Migrantkinja koja je pomagala u prevodu insistirala je da odem kod ginekologa i tada je potvrđeno da sam trudna.

Uplašila sam se da li su ovi pregledi mogli ugroziti zdravlje moje bebe. Ali srećom, sve je dobro.

Imala sam podršku APC/CZA psihologa i drugih organizacija. Svi su pažljivi prema meni. Svi su nežni. Psiholog mi je doneo i ilustrovani materijal o rastu bebe, fazama tokom trudnoće. To me baš usrećilo.“

„Bojim se samoće i da li ću biti dobra majka. Ali, istovremeno, ova beba je jedino što je moje. I voleću je najviše na svetu.“

6 NOVI ŽIVOT

„Nisam planirao niti očekivao da će Srbija biti zemlja gde bih želeo da ostanem. Ja sam Hasan, imam 32 godine, dolazim iz Pakistana. Napustio sam svoj grad zato što nisam video budućnost. Najezda terorističkih napada i opšta nebezbednost, sve češći napadi militantnih grupa.“

Pratio sam na vestima da je mnogo ljudi otišlo i čuo sam od prijatelja da su se snašli i da imaju lepe živote. Krenuo sam na put iako nisam bio svestan koliko je opasno i teško. Kada sam došao do Grčke shvatio sam da neću tako lako doći do boljeg života. Krenuo sam korak po korak i došao u Srbiju.

Smešten sam u Sjenici, jednom malom gradu blizu granice sa Bosnom i Crnom Gorom koji mi je od početka bio topao. Kada sam od Centra za zaštitu i pomoć tražiocima azila (APC/CZA) čuo o svojim pravima rešio sam da zatražim azil u Srbiji nadajući se da ću moći da ostanem i dobiti i ličnu kartu.

Nisam znao šta ću dalje i mislio sam da ću ovde ostati dok se ne organizujem, razmislim šta ću dalje. Spontano, a verovatno i zbog jake volje i vedrog duha počeo sam da dolazim redovno na APC/CZA integracijske radionice, počeo sam da učim srpski, da pišem na srpskom jeziku, i da razgovaram sa meštanima na ulici.

Prvo sam dobio mali zadatak od APC/CZA socijalne radnice, da se javim sa „dobar dan“, „kako ste“, „šta radite“ lokanim građanima. Prvo je to bio zadatak za mene, to me je ohrabrilo. Dopalo mi se da prilazim ljudima, da pitam, komuniciram sa njima. To mi je vraćalo samopouzdanje, osećao sam se nekako ravnopravno, sigurnije. Tako sam i upoznao sada svog najboljeg prijatelja.

Kada smo počeli da pričamo on je bio oduševljen kako sam naučio srpski jezik. Kako on nije govorio ni jedan drugi jezik zahvaljujući mom srpskom sporazumeli smo se. Pitao me je šta sam radio u svojoj zemlji. Rekao sam da sam radio u Mercedesovom servisu automobila. On se oduševio i pitao me je kakav je posao tamo bio. Tada mi je rekao da je i on sam automehaničar i da ima svoj servis i pitao me da li bih došao da vidim kako on radi. Otišao sam i dao mi je da probam.”

„Tada se nova šansa pojavila u mom životu. Ponudio me je da budem šegrt dok ne dobijem pravo na rad, a posle da me zaposli i dobijam uredno platu. Svakodnevno odlazim u servis. Možete pitati ljude u Sjenici, svi su čuli za mene. Postao sam omiljeni majstor u ovom malom gradu.”

Nisam ni sanjao da će moj prethodni posao i trud koji sam uložio u Pakistanu sada biti moja jaka snaga ovde. Trudim se, po ceo dan sam u servisu. Ljubav i prihvatanje na koje ovde nailazim me dodatno motiviše. Vidim da se dobro dobrim vraća. Ovo je malo mesto, ima džamiju i dobre ljude. Našao sam posao. To je sve o čemu sam i sanjao. Zaljubio sam se u međuvremenu, ali nećemo sada o tome.”

„Moj život ponovo ima smisla. Očekujem da ću se sledeće nedelje iz kampa preseliti u jedan stan.”

7 PRIVREMENO UTOČIŠTE

„Zovem se Aleksandar. To nije moje pravo ime pošto dolazim iz Sirije, ali kako sam hrišćanin voleo bih da imam srpsko ime.

Pre desetak dana sam dobio azil u Srbiji. Kada su me pozvali advokati da dođem u APC/CZA kancelariju, nisam znao o čemu se radi iako su mi rekli da imaju dobre vesti. Kada su rekli da sam dobio azil, bio sam presrećan. To me je umirilo i dalo mi neku nadu da će možda biti sve uredno. Da ću možda uspeti da organizujem neki život.

Imam 19 godina. Ovo je deveti mesec kako sam u Srbiji. Živim u izbegličkom kampu. Ostatak moje porodice je ostao u Deirzoru. Rat mi je uništio praktično pola života. Možda nije pola života, ali sve moje tinejdžerske dane i period koji je trebao da bude lep i bezbrižan je obeležen ratom. Napustio sam školu jer više nije bilo bezbedno da se ide. Bombe su bile svuda. Nismo imali pristup medijima, ali čuli smo od drugih ljudi kako je veliki broj naših sugrađana ginuo. Nije bilo izgleda da će biti kraja. Moja porodica nije imala novca za sve nas i rešila je da pomogne samo meni kao najstarijem detetu.

Kako nisam bio veliki vernik niti musliman, kao tinejdžer sam bio meta Islamske države koja je želela baš nas da prebaci na svoju stranu. Mi smo krili da nismo muslimani već hrišćani. Porodica je to stalno krila, znali su kako to ide kada krene rat i versko nasilje. Pošto rat ne pita za godine deca postaju prinuđena da se uključe.

Krenuo sam sa izbegličkom rutom. Nadao sam se da ću uspeti da stignem do neke od zemalja EU. Bio sam u Grčkoj. Pokušao sam tamo da tražim azil, ali više od 10 dana su me vraćali ili pretili. Nisam uspeo. Došao sam preko krijumčara do Srbije. Tu sam zatražio azil i upoznao APC/CZA.

„Za ovih 9 meseci bilo je raznih situacija. Perioda kada nisam znao da li mi je porodica živa jer nisam imao kontakt sa njima. Tada sam samo plakao. Nisam znao da li će ova epizoda imati srećan kraj. Bilo mi je jako teško jer nema mnogo Sirijaca u kampu.”

APC/CZA me je ohrabrio da se družim sa drugim ljudima, da učim jezik, pozivali se ma da dođem u kancelariju u Beogradu. Za mene je to bio jedini beg iz ovog haosa.

Ova organizacija mi je pomogla da pokrenem azilnu proceduru i prvo dobijem ličnu kartu.

Sada sam dobio i azil. To mi je unelo nove nade, ali i obaveze i odgovornost da sada ja nešto uradim. Jer je moja porodica ostala u Siriji.

Učim jezik i razmišljam kako da u ovoj zemlji sada nastavim život.

Iskreno, bojao sam se. A nisam ovako zamišljao svoju budućnost. Da ću sa rancem na leđima, negde u ravnici Evrope, ispod drveća kakvog nema u Pakistanu, sedeti uprljan i promrzao, čekajući sledeći poziv krijumčara, da krenem dalje. Tek sam dva puta pokušao da pređem granicu otkako sam stigao ovde.

Želim da dođem do Nemačke, želim da studiram, da postanem nastavnik. Školu sam voleo više od svega. I razgovore sa nastavnicima. Vraćajući se kući iz škole, razmišljao sam koliko toga može da se istražuje, izučava... Nastavnici su me podržavali da se bavim fizikom, mada se meni sviđaju sve prirodne nauke.

Pre dve nedelje sam poslednji, drugi put pokušao da pređem granicu. Tog dana je stigao poziv. Kreće se na *Game*. Svi iz grupe, bez panike, pakuju svoje rančeve i krećemo prvo prema Somboru autobusom, pa posle peške do velike reke. Neki od njih, koje sam upoznao

ovde, već trideseti, četrdeseti put pokušavaju, i ne žale se na lošu sreću. Ja osećam da nisam kao oni. Ja se bojim. I u isto vreme se nadam da ću preći i stići do Nemačke. Misli o studiranju na nekom lepom mestu mi povremeno prolaze kroz glavu, dok sedim u autobusu, primećujući crna i mokra polja, iznad kojih se izdiže tanka magla. Ni sa kim ne pričam. Odlazimo do šume, gde nas već čekaju i pokazuju na dva gumena čamca. Jedan manji, i jedan veći. Nas ima trideset. Kada sam ušao, stisnuo sam ranac kraj sebe i zamolio boga da se ne prevrnemo. Bilo nas je ukupno 22 u jednom čamcu. Bilo je mirno, ali velika reka je delovala mračno i zastrašujuće. Kretali smo se brzo presecajući površinu reke koja nas je pokušavala odvesti u svom pravcu, svojim tokom. Tada smo ugledali svetla, i začuli su se glasovi. Vika, mahanje rukama... To je to. Pomislio sam. Opet ništa. Možda ćemo dobiti batine, a možda i ne. Zgrabili su nas, i jednog po jednog pretresali."

„Neću zaboraviti pogled onog policajca kad je uzeo telefon i samo ga spustio na zemlju, pripremajući se da ga smrskava nogom, jednim udarcem čizme, kao da ubija insekta. Vratio mi ga je, polomljenog. Potom sam dobio udarce u slabine i leđa. Pao sam na zemlju i usledilo je šutiranje i neke grube i oštre reči, pretpostavljam da su me psovali što hoću dalje u Evropu, ne znam zašto nas mrze i zašto im to smeta. To rade svaki put, ne tuku samo, već pokušavaju da ponize i slome našu volju. Potom su nas vratili nazad...”

8 STRAH PRILIKOM SVAKOG ODLASKA NA “GAME”

Avisa smo upoznali tokom redovnih obilazaka otvorenih lokacija u Horgošu, na samo par kilometara od granice sa Mađarskom. U početku stidljiv, stajao je dalje od grupe, sve vreme gledajući ka nama, pogledom pokazujući da želi da se priključi razgovoru. Prišli smo mu sa osmehom, pokušavajući da sa prvim kontaktom uspostavimo poverenje. Da mu pokažemo da može sa nama da podeli svoju priču, da se požali i oslobodi tenzije koja ga je vidljivo činila nesigurnim i zatvorenim.

Nakon upoznavanja, i predavljanja našeg tima, stidljivo se predstavio i nakon par trenutaka počeo da deli odlomke iz svog života, deleći ono što mu je najvažnije i što mu je najteže... Avisu je bilo potrebno uvažavanje, neko ko će ga saslušati i pre svega razumeti njegove težnje i potrebe, na ovom mestu, hiljadama kilometara daleko od njegovog doma. Ohrabivali smo ga da se oslobodi unutrašnjeg grča, jer se, kako je i sam rekao, oseća usamljenim i neshvaćenim, u grupi različitih ljudi, čekajući poziv krijumčara, da krene dalje...

U narednim posetama, Avisa nismo viđali, verovatno je nastavio dalje... i svaki put razgovarali, prijateljski i opušteno, svaki put pružajući mu osećaj da je nekome stalo, i da ima podršku i oslonac...

Ovo je Avisova priča koju je sa nama podelio...

„Ćutim, ali želim da razgovaram. Nisam siguran da li smem toliko da pričam, da mi ne zamere što ne perem suđe... Sada mi je to dužnost, da perem suđe. Svako ovde ima svoju obavezu, da bi ovo mesto funkcionisalo. Velika je grupa, lako se ljudi posvađaju, i sve je hladnije i hladnije ovde na otvorenom.”

„Dolazim iz Pakistana, i imam 17 godina. Tek sam mesec dana u Srbiji. Putovao sam tri meseca, nisam se duže zadržavao u Turskoj, niti u Grčkoj.

Radije bih sada bio sa svojom porodicom, tamo u Pakistanu. Roditelji su pronašli krijumčara, platili mu 5 000 evra, i samo mi rekli – Neka te bog čuva.

„Želim da ostanem još neko vreme, ne ide mi se ponovo na Game. Hvala vam što pričate sa mnom. Ništa vam ne bih mogao ispričati da nisam naučio engleski od različitih ljudi, koje sam sretao na putu preko kontinenta, zemalja, šuma... Svaki put kad dođete, ja naučim po koju novu reč na engleskom. To volim, kad imam priliku da učim. Možda delujem čutljivo, ali želim da pričam. Kao što sam pričao sa nastavnicima, dok sam živeo u Pakistanu. Nadam se da ću nekako stići do Nemačke i korak bliže nastavku školovanja. Možda ću stvarno studirati fiziku na nekom fakultetu. Jer verujem da tamo pripadam.“

9 SAMO PRIJATELJI ME ČINE JAKIM

Zovem se Muhamad i iz Alžira sam. Primoran sam bio da napustim svoju zemlju, ali nije to ono o čemu bih vam sada pričao. Verovatno ste već dosta tih priča čuli i znate da niko od nas ne napušta svoju zemlju zbog malih muka. U trenutku kada sam svoju zemlju napuštao mislio sam da će mi svuda biti bolje nego tamo. Bio sam u kontaktu sa prijateljima koji su otišli pre mene, čuo sam da put nije lak, ali mislio sam da ću se ja ipak izboriti sa tim.

U Šidu sam i pokušavam da pređem granicu. Više puta su me pitali zašto neću da se smestim u kamp, pa sada i od vas očekujem to pitanje.

„Nažalost, toliko sam loših stvari prošao u životu, i na ovom putu, i hladnoće i povrede i glad, da mi ovo spavanje napolju na 0 stepeni ne pada toliko teško kao što vi mislite.“

Pre 14 meseci sam napustio Alžir. Na put sam krenuo sa četvoricom drugova. Ovde smo sada nas trojica. Da li se pitate gde mi je četvrti drug? Mrtav je. Da. To se desilo na Kosovu. Jedne večeri legli smo da spavamo. On je izgledao sasvim normalno. Zapravo da li je moguće u takvim uslovima izgledati normalno, ali mogu reći izgledao je kao mi, nismo primetili da mu je posebno loše. Bio je iscrpljen i umoran. Žalio se da mu je hladno, možda je imao temperaturu. Ali svi smo se tako osećali, nismo posebno davali na značaju njegovim rečima i žalbama, ponavljali smo mu da je i nama isto tako.

Narednog jutra probudili smo se sva trojica,

a on je i dalje spavao. Mislili smo da spava. I jeste, ali usnuo je onaj san iz koga se nikada ne probudiš. Budili smo ga, gurali, dozivali, ali on nije otvarao oči. Ubrzo je došla policija, ispitala nas šta se desilo, rekli smo da ne znamo ni sami, postavljali su nam još neka pitanja, ni ne sećam se koja, svi smo bili u šoku... Ubrzo su odneli telo. Nikada više ništa nismo saznali. Ne znamo ni gde je sahranjen ni šta su učinili sa telom. Jako mi je teško zbog toga. Voleo bih da znam gde se njegovo telo nalazi. Narednog dana smo krenuli za Šid i za 14 dana stigli ovde. Evo sada smo tu, pokušavamo da pređemo u Hrvatsku. U Šidu sam upoznao psihologa APC/CZA organizacije. Ispričao sam svoju priču i prvi put me je neko zaista saslušao i uputio prave reči. To mi jako znači, to razumevanje. Pomoglo mi je da se otvorim i da pričam.

Dva puta smo ušli u Hrvatsku, ali nas je policija vratila nazad. Nisu nas tukli i mučili, čuli smo da su neki mnogo gore od nas prošli. Ali svakako, njihov odnos prema nama je užasan, osećamo se kao da nismo ljudi. Kao da smo životinje. Možda bi se i prema životinjama bolje ponašali.

„Oba puta samo su nas ugurali na granicu i pustili da hodamo bez ikakve reči. Govorili smo da želimo azil, ali oni su se pravili da nas ne čuju. Tek su nam se obratili kada je jedan od mojih drugova bio baš uporan sa pričom. Jedan od policajaca nam je rekao: „Hoćete li možda da vas direktno deportujemo za Alžir?“ Uplašili smo se i istog trena ućutali.“

Sada smo ponovo ovde. Ali nećemo odustati. Teško je jako, ali držimo se zajedno. Samo se nadam da me neće odvojiti od drugova, to me jedino čini jakim. Ne bih mogao dalje sam.

10 RAŠIDOVA LUTANJA

Rašida smo upoznali ispred Tranzitnog centra u Subotici, u februaru 2018. dok je stajao u društvu jedne avganistanske porodice. Iskustva dugotrajnog putovanja i neizvesnost kao da su bila vidljiva na njegovom umornom, još uvek dečaćkom licu. Nervozno se osvrćući, sa prekrštenim rukama ispred sebe, predstavio se kao Rašid, maloletno lice bez pratlje.

Nakon upoznavanja, pozvali smo ga u našu kancelariju, kako bi mu pružili mogućnost da se putem razgovora oslobodi vidljive tenzije i podražavajućoj atmosferi. Kontaktirao nas je nakon par dana, te mu je tokom susreta u kancelariji pružena mu je mogućnost da reflektuje na svoje iskustvo, osvrćući se na najznačajnije događaje u svom životu i kako su uticali na njega do sada. Razmatrali smo njegove mogućnosti i poglede na budućnost, kako bi mu pomogli da se oseća sigurnije i manje napeto, te mu je tokom savetovanja sve vreme pružana validacija njegovih osećanja, da je u redu što se oseća ponekad nemoćno i napeto, te mu time omogućili da se oseti uvaženo i prihvaćeno. Rašid nam je tokom savetovanja ispričao svoju priču:

„...Da je moj otac živ, ne bih provodio dane u kampu, u ovoj dalekoj zemlji...

Rođen sam u gradu Jalalabad, u Avganistanu, blizu granice sa Pakistanom, pre 16 i po godina. Za sebe volim da kažem da sam pravi Avganistanac, jer pripadam plemenu Paštuna, najvećem i najstarijem plemenu u mojoj zemlji.

Lutam od zemlje do zemlje i još nikako da stignem do cilja. Imam jednog brata u Nemačkoj, i jednog u Engleskoj. A ja sam tu, u Srbiji. Moj put je trajao 2, 5 godine, i još uvek nije završen.

Tu sam već više od godinu dana i dobro mi je u kampu, kao što je i ostalima. Volim Beograd. Pohađao sam školu u Zemunu 4 meseca, imam i diplomu. Jako sam ponosan na to.

Kada sam bio mali, otac je radio u američkoj vojnoj bazi, u blizini Jalalabada. Imao sam samo 7 godina kada sam ga poslednji put video. Često su oko nas padale granate, bombe, pucnji su se čuli skoro svakoga dana. Ja se, u stvari, ni ne sećam mira, kao što je mir ovde, u Srbiji. Tada, kada sam napunio 7 godina, Talibani su izveli napad na američku vojnu bazu u kojoj je moj otac radio. U tom napadu je bilo dosta poginulih, među njima i moj otac. Uvek će mi nedostajati...

Nakon njegove smrti, porodica je započela život sa ujakom. Ujak je preuzeo brigu o nama. Nisam ga nikada mogao voleti i poštovati kao svog oca, ali on se morao slušati, jer je on bio taj koji donosi odluke. I tako, kada sam imao 14 godina, ujak i majka su odlučili da krenem ka Evropi, gde su već otišla moja dva starija brata. Rekao mi je samo: „Idi.“

„Osećao sam strah, ali i uzbuđenost u isto vreme. Krijumčara je kontaktirao ujak i ja sam krenuo prvo prešavši granicu sa Iranom. Iz Irana sam prešao u Tursku, a iz Turske u Bugarsku, gde sam bio zatvoren mesec dana. U Bugarskoj mi je bilo najteže. Mislim da se zatvoreni kamp zove Harmalija. Osećao sam se kao u zatvoru. Nakon mučnih mesec dana, iz Sofije sam, uz pomoć krijumčara prešao u Rumuniju, a iz Rumunije malim čamcem u Srbiju. Sećam se autobuske stanice u Subotici, odakle sam otišao za Mađarsku...“

Kako me je krijumčar usmeravao, tako sam išao, ne razmišljajući mnogo, kao u nekoj igri. Tamo, vamo. Nisam osećao strah, već samo želju da idem. Nisam puno razmišljao. Dospeo sam i do Londona, najvećeg grada koji sam ikad video... Bio sam na korak blizu brata koji tamo živi, ali nisam imao sreće. Uhapšen sam na ulici, i deportovali su me za Bugarsku... Bio sam već jako umoran od svega, imao sam tada skoro 15 godina. Iz Bugarske dolazim ponovo u Srbiju, gde sam evo već godinu dana, u kampu.

„Uhvati me ponekad tuga, češće nervoza. Po ceo dan mi se noga trese... Naučio sam srpski jezik, pomalo. Imam društvo ovde, svi smo već dugo tu, ne brojeći više dane. Brat mi šalje novac, kada mi trebaju nove patike i to je to. On mi jedini pomaže... U Srbiji mi najteže pada neizvesnost, kada ću doći na red, ovo čekanje... Možda ću pokušati ponovo ilegalno da pređem granicu, ali još uvek nisam siguran kako i gde.“

Ne mogu vam govoriti o svojim planovima, ne znam, videćemo. Ja sam kao iščupana biljka, ali ne bez korena... Uvek ću „nositi“ Avganistan sa sobom i u svom srcu, gde se nalazi i moj otac... Ma gde ja bio.“

Rašida smo poslednji put videli u Subotici, u Tranzitnom kampu, krajem februara meseca. Čuli smo da je otišao u Beograd, da će pokušati da nastavi svoj put nekim drugim načinima, van kampova, ali ako se umori ili ne uspe, možda ga ponovo sretnemo. Nadamo se da je na bezbednom i da mu je naše usmeravanje i prilika da sagleda sebe kao snažnu osobu ulila neku vrstu samopuzdanja kako bi se osećao sigurnije na svom daljem putu, u lavirintu neizvesnosti i očekivanja, dok ne dođe do mesta kojeg će moći nazvati svojim domom.

11 NIKO NIJE ZASLUŽIO DA GA TUKU I PONIŽAVAJU

„Pitam se da li će ovo ikada stati. Ovo nije život kakav treba da žive ljudska bića. Ovo nije Evropa i ovo nisu ljudska prava. Pitam se da li nekoga briga za ljudske živote i da li će neko zaustaviti ovo nasilje hrvatskih policajaca. Da li su to ljudi?“

pita se Karim i tužno drži glavu u rukama sedeći na kamenu nedaleko od Šida.

Prethodne večeri je vraćen bos, bez cipela i bez mobilnog telefona sa hrvatske granice. Kaže da je bio u grupi sa desetak Avganistanaca i da su bili nedaleko od Zagreba. Presrela ih je policija. Petnaestogodišnji Karim je odmah rekao da želi da traži azil i da je izbeglica, ponavljajući „Ja sam dete, ja sam dete.“

Jedan policajac ga je uhvatio, izuo mu cipele i udario pendrekom više puta u predelu leđa i butina. Karima je bolelo celo telo, strah ga je obuzeo. Sve momke iz grupe, trojica policajaca su prvo udarila pendrecima, a potom ubacila u kombi gde je već bilo petanestak migranata iz različitih zemalja. Dovedli su ih nedaleko od granice sa Srbijom i oko četiri ujutu osvetlili im put ka Srbiji i rekli: *Marš!*

Poniženi, posramljeni, skinuti, pokradeni i izuveni, ovi momci su se vratili u džunglu u okolini Šida.

Ovaj tinejdžer radije bi živio život evropskog tinejdžera no bačen je u džunglu u kojoj vladaju pravila kriminala i krijumčarenja, nasilja, premlaćivanja i ponižavanja.

Svojoj porodici ništa ne govori. Kad uspe, javi se preko fejsbuka da je dobro. Oni pitaju kada će konačno stići u Francusku.

12 SABER: HOĆU DA Ostanem u Srbiji i da radim, što bi to bio problem

Sabera poznajemo već pola godine. Ima 26 godina i dolazi iz Irana.

Već prvi prvom susretu u Beogradu je želeo da razbije svaku moguću naznaku predrasude o njemu.

„Ja moram da ti objasnim ko sam!“, sugestivno mi je rekao odmah.

„Ja sam grafički dizajner, zanimaju me jezici, ateista sam, feminista, zalažem se za prava životinja“, govori kao vlastiti proglaš i ulaznicu u novi život ka kojem je krenuo.

Od tada stalno traži da mu pomognemo da dobije „taj azil“, da ga zaposlimo. Da bude deo tima APC/CZA.

Navodi šta ga za to preporučuje.

„U Teheranu sam završio Umetničku akademiju, kratko sam radio kao grafički dizajner, tada sam rešio da odem i da se nekoliko godina ne vraćam u Iran.

„Pobegao sam od učmalosti i nasilja koje je prisutno svuda. Mladi ljudi u Iranu nemaju opciju. Bio sam buntovan, želeo sam promene. Bio sam u zatvoru. Svako mlad ko ne pripada režimu je bio priveden barem jednom. Ljudi u Iranu ne znaju za slobode. Samo za zabrane.“

Nabraja da mu se gadi odanost veri, versko nasilje i sve na šta ta vera tera ljude.

Ja volim slobodu. Moja porodica je bila protiv toga što sam se deklariseo kao ateista. To me je samo nateralo da se još više hvalim svojim stavovima i javno ih objavljujem na socijalnim mrežama. Bunio sam se protiv diskriminacije žena, protiv marama, želeo sam da moja devojka i javno bude moja devojka.

Brat mi je sugerisao da odem iz zemlje plašeći se gde će me moja buntovna i revolucionarna narav odvesti.

On mi je pomogao da odem iz Irana.

Prvo sam bio u Turskoj, tamo sam shvatio koliko volim svoju devojku i koliko želim slobodu da svoju ljubav mogu i da joj iskažem. Ona je ostala u Turskoj, a ja sam došao u Beograd.

„Ali i ovde su me sačekale ponovo restrikcije i zabrane. U Beogradu sam proveo pet dana, rekao sam da želim da ostanem u Srbiji, a oni su me poslali u Bujanovac. U Komesarijatu za izbeglice su mi rekli da oni nemaju veze sa azilom u Srbiji, otišao sam u policijsku stanicu, oni su takođe rekli da ne znaju kako da mi pomognu da pokrenem azilnu proceduru.“

U Komesarijatu su mi predlagali da se prijavim za „mađarsku listu“. Ali ja ne želim u Mađarsku. Ja želim da ostanem ovde.

U međuvremenu se Saber ponovo vratio u Beograd. Uspeli smo da pokrenemo azilnu proceduru za njega i da ga prebacimo u kamp u Beogradu. Dolazi svaki dan u našu kancelariju i pita: „a kada ću da dobijem radnu dozvolu?“

„Imam pravo na rad. Želim da radim kod vas ili u nekoj sličnoj organizaciji“, buntovno ponavlja, a oseća mu se strah od konačnog ishoda u glasu.

Saber čeka i nada se da će dobiti azil, jer želi da živi ovde i ne zna zašto bi to bio problem.

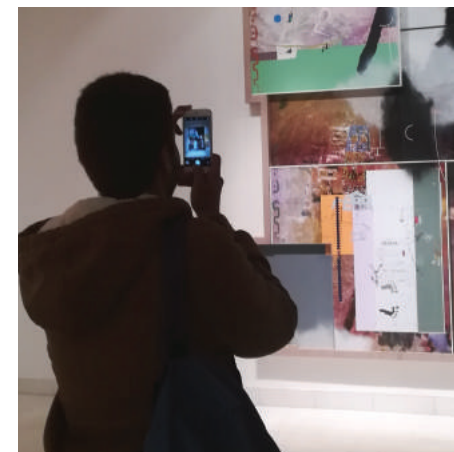
Dok čeka, obrađuje fotografije, objavljuje na svom blogu vesti o situaciji u Iranu, pokreće diskusiju o tome, govori o tome zašto je napustio Iran.

I kaže, nada se dobrom...

13 TRAŽIOCI AZILA IZ IRANA U SRBIJI ŽELE ŠTO PRE DA SE INTEGRISU

Među izbeglicama i migrantima sa kojima se poslednjih meseci susrećemo u prihvatnim i centrima za azil, značajan broj je porodica i mladih ljudi iz Irana. Većina njih je odlučila da ostane u Srbiji.

U centru za azil u Banji Koviljači, gde organizujemo integracijske radionice, upoznali smo veliku porodicu iz Irana. Majka, dva sina, pet kćerki i dvoje unučadi, stigli su u Srbiju pre nekoliko dana iz Ahvaza.

Pripadaju arapskoj nacionalnoj manjini i zbog političkih problema morali su da napuste domovinu.

Po dolasku u Srbiju bilo im je potrebno malo vremena da shvate da će njihov zamišljeni cilj, odlazak u neku zapadnoevropsku zemlju biti teško ostvariv, da krijumčari traže veliki novac koji oni nemaju, da se izlažu velikom riziku ako pokušaju sami preko toliko granica na kojima ih ne čeka dobrodošlica. Naprotiv. I odlučili su da ostanu u Srbiji. Predali su zahtev za azil, čekaju lične karte.

Žure da se naviknu i prilagode što pre. Prilikom upoznavanja i predstavljanja, gledaju ponuđene ilustracije, brižljivo biraju koja im je najbliža. Svi biraju radosne slike, simbole slobode – ptice koja napušta kavez, belog goluba, vrata koja se otvaraju, svetlo. Jedni druge podržavaju, potvrđuju sve što svako od njih priča, sa mešavinom tuge i radosti u očima.

Pričaju o životu u Iranu – o studijama, o tome da su radili.

Pokušavamo da im približimo sredinu u koju su došli, pričamo o tome šta građani u Banji Koviljači misle o izbeglicama, navodimo pozitivne i motivišuće primere. Pohvaljujemo njihovu radost za životom i želju da se uklope u lokalnu sredinu.

Ovo su veoma skromni i radosni ljudi, cene svaku ohrabrujuću reč, pažljivo slušaju, raduju se našim narednim radionicama. Žele da vide Banju Koviljaču, da sretnu ljude, da popričaju

sa novim licima.

Odlučili su da ostanu. Uče jezik u kampu, ali i sami. U proceduri je njihov zahtev za azil. Čekaju ličnu kartu. Da bi pripremili fotografije za lične karte, treba da idu u Loznicu. Sa fotografijama i putem za to im je potrebno skoro 50 evra. Veliki novac za njih. Fotografisemo ih mi, da bar na to ne daju novac...

Ali puni su entuzijazma. Kažu strpiće se devet meseci, toliko im treba da steknu pravo na rad, a onda će se snaći. Veruju.

U međuvremenu u centru prate sve aktivnosti, uključuju se, uče...

Baš kao i Sajid. On ima 34 godine i po mnogo čemu je drugačiji od drugih izbeglica i migranata koji stižu u Srbiju. Doneo je sa sobom bicikl i teniski reket. Priča da je igrao tenis u iranskoj ligi. Upoznali smo ga u kancelariji APC/CZA u Beogradu, odmah po njegovom dolasku u Beograd. Pomogli smo mu da dobije potvrdu o registraciji i prema instrukcijama policije, ode u prihvatni centar u Vranju. Kako u roku od petnaest dana nije ušao u azilnu proceduru došao je kod nas da mu pomognemo da to uradi sam, ograničenja uvedena novim zakonom. Pomogli smo mu i da podnese zahtev, ali i da se premesti u centar za azil u Banji Koviljači, a on se već pri prvom susretu sa nama, bacio svom snagom na borbu za svoje mesto u novoj sredini i u novim okolnostima.

U centru je odmah krenuo na časove srpskog. Uči ga po tri sata dnevno, traži stalno neku vrstu angažmana, želi da upozna mlade u Banji Koviljači.

Žuri da se uklopi. Kada je shvatio da neće uspeti da ode dalje, odlučio je da to prihvati i učini sve što zavisi od njega da u ovoj sredini nekako organizuje život. Jako mu je važno da se upozna sa ovdašnjim ljudima, da se uklopi. Bio je presrećan kada smo ga odveli do Kancelarije za mlade u Loznici. Kaže da mu je to najsrećniji dan. Prijavio se za njihovu akciju pošumljavanja, da uskoro drži deci iz Loznice časove tenisa... Veruje da će naći i posao.

I dve iranske porodice koje su smeštene u centru u Bogovađi imaju slične želje. I oni su odlučili da ostanu – otac i njegov četrnaestogodišnji sin, koji su prešli u hrišćanstvo i zbog toga su morali da pobegnu iz Irana i porodica sa dve kćerke. Obe ove porodice bile su smeštene u Prihvatnom centru u Bujanovcu, a mi smo im pomogli da pređu u centar za azil u Bogovađi i pokrenu azilnu proceduru u Srbiji.

Pričaju kako žele da se adaptiraju, kako imaju volju da rade, da uče. Pokazuju beleške i sveske, ponosni što su već počeli da uče srpski. Ohrabrujemo ih da razmisle i napišu sebi jednostavne zadatke koji bi im pomogli da bolje iskoriste vreme. Jedva čekaju da im deca pođu u školu.

Očekivanja ovih ljudi su veoma skromna – da budu zajedno, da u nekom trenutku nađu posao, sklope prijateljstva, održe svoju porodicu zdravom i funkcionalnom.

Velika je njihova volja, ali slučajno saznajemo da otkako su došli, a to je pet dana, nisu dobili peškire i sredstva za higijenu. To im jako teško pada. U nemoći, sa mešavinom srama i tuge, pitaju da li im možemo pomoći.

Kupili smo peškire i poslali, ali još uvek, dvadeset dana od naše posete nisu svi dobili u centru za azil sapune i šampon, a zalihe koje su imali, potrošili su.

Sve ih ohrabrujemo da istraju, da budu svesni svoje odgovornosti u učenju i prilagođavanju na lokalnu kulturu, ohrabrujemo njihove inicijative, podržavamo napore, ali zaista je izuzetno teško održavati moral ovih ljudi i pozitivnu energiju, ukoliko su kao ljudi poniženi jer put ka normalnom životu počinje od tako bizarnih stvari kao što su sapun, peškir, donji veš.

A to malo za njih je mnogo. I važno.

14 KULTURNI MEDIJATOR – MOJA NAJBOLJA ULOGA

Kada sam počeo da putujem zajedno sa timom APC//CZA i pomažem drugim izbeglicama širom Srbije, moj život je dobio novi smisao. Ja sam Ranhja, poreklom iz Pakistana i imam 23 godine. Dom sam napustio zbog problema unutar šire porodice. Pakistance svi diskriminišu ali i mi imamo ozbiljnih razloga da pobegnemo. Mislite li da ja ne bih voleo da sam zajedno sa porodicom, u svom domu?

U Srbiji sam godinu i po dana. Bio sam smešten u Preševu i taj period je bio pun tuge, brige, pomišljanja na najgore. Toliko sam plakao da više nisam mogao ni da sakrijem suze od drugih.

Saznao sam za pravnu pomoć i obratio sam se APC/CZA da mi pomognu da pokrenem azilnu proceduru i da budem prebačen u Centar za azil u Bogovađi. Tamo sam imao prvi i drugi intervju. Čekam odgovor. Redovno sam razgovarao sa APC/CZA timom u kampu, pomagao drugim izbeglicama da dobiju informacije i pomoć, upućivao ih na APC/CZA, dolazio na radionice.

Kad mi je ponuđeno da se uključim u program za kulturnog medijatora, nisam u potpunosti razumeo šta se pod time podrazumeva, ali sam bio izuzetno srećan. Bio sam i uplašen jer nisam znao da li ću biti dobar ali sam, pre svega, bio veoma uzbuđen i

srećan. To je baš posao za mene. Volim da pomažem drugima, volim da pomognem da izbeglice iz Pakistana takođe saznaju kakva prava imaju, da im pomognemo da se registruju, da uđu u sistem, da budu legalno u Srbiji, da dobiju psihološku pomoć. Nije mi teško da dolazim iz Bogovađe u Beograd i idem na teren u Obrenovac, Sombor i Suboticu. Ponekad ustajem u 5 sati i spremam se za put.

„Volim da pomažem drugim Pakistancima da razumeju kako se živi u Evropi, kako treba da se ponašamo. Mnogima sam uspeo da pomognem, ali svojim cimerima u kampu nisam. Moji sunarodnici mi se podsmevaju, vređaju me, psuju. Znam da mi zavide, ali ne mogu da sakrijem da me uvrede veoma pogađaju.“

Uskoro dobijam radnu dozvolu. To mi daje nadu da ću moći da se preselim u Beograd, u neki mali stan ili barem sobu. I nadam se da ću dobiti posao. Napustio sam pre tri godine Pakistan, preko krijumčara putovao i prelazio granice, bilo zatvaran i maltretiran. Svuda su me gledali kao broj. Verujem da sam ovde dobio šansu. Trudim se da je iskoristim što bolje mogu.

Posebno bih bio srećan kada bi mi ponudili da radim kao prevodilac u APC/CZA.

15 AVGANISTANAC MEĐU ARAPIMA U ARAPSKOM RESTORANU

Moje ime je Liakat i malo više od dve godine sam u Srbiji. Svakog dana pomislim na svoje dve ćerke koje su ostale zajedno sa mojom ženom i mojim roditeljima. Oni su izbeglice unutar Avganistana jer smo naše selo morali da napustimo. Potom smo imali novca samo da platimo krijumčara za moj put.

Nadam se da ću dobiti azil u Srbiji. Maštam da jednog dana dobijem i pasoš. A više od svega želim da pomognem i ženi i ćerkama da dođu ovde.

„Život u kampu je veoma težak. Niko ko nije živeo ovako makar jedan dan, ne može ni da zamisli. Beda, siromaštvo, nema dovoljno sredstava za higijenu, nema dovoljno tople obuće i odeće, nema odeće i obuće uopšte, ne možemo da peremo veš kad želimo, ne možemo da kuvamo, hrane nema dovoljno, nemamo novca, tokom noći je buka, tuče, vikanje, stvari nam nestaju, vređaju nas radnici zaposleni u kampu, radnici obezbeđenja psuju, viču, uznemiravaju izbeglice, neretko i tuku.“

Osim svega toga, dva ogromna problema su neizvesnost i dosada. Ovakav način života tera ljude u ludilo. Prekretnica u mom životu je dan kad sam počeo da radim u restoranu.

nisam govorio jezik, pomogli su mi oko učenja engleskog i srpskog i pripreme za rad.

Kada me je službenica zadužena za integraciju pozvala i pitala da li želim da idemo na razgovor za posao u restoranu, bio sam van sebe. Toliko sam bio srećan. Celu noć sam čitao na internetu recepte i nazive arapske tradicionalne hrane.

Dobio sam posao pomoćnika šefa kuhinje. Trudim se. Nikad ne kasnim, radim prekovremeno. Radim dosta. Ponosan sam na sebe jer sam počeo da zarađujem novac i konačno, uspem nešto da šaljem porodici.

Ovo je izuzetno težak posao, sve mora da bude brzo i besprekorno. Trudim se. Dajem sve od sebe. Na kraju dana budem umoran. Kasno je, nema više autobusa. Do kampa idem peške. Znam zašto ovo radim. Srećan sam. Ovo je moja šansa.

16 SHAHROMOV SAN O SLOBODI

Shahrom je iz Teherana, gde je radio na fakultetu i sa svojim studentima više puta učestvo-
vao na demonstracijama usmerenih protiv vladajuće partije. Za njega, Iran je najlepša
zemlja na svetu, ali zemlja bez slobode, i mesto gde možeš nestati „u mraku“, u nekom od
brojnih zatvora, izložen bičevanjima i poniženjima nedostojnih čoveka. Pre nego što se
odlučio da napusti Iran, njegov prijatelj je sebi oduzeo život u zatvoru, u kojem je i on
boravio više meseca, nakon hapšenja tokom demonstracija. Ponos i bes mu više nisu dali mira,
te je kao i velik broj njegovih sunarodnika krenuo prvo do Srbije, pa potom ako uspe, planirao je da
stigne u Nemačku ili Holandiju, zemlje koje opisuje idealistički, svako malo spominjući reč sloboda.

Shahrom je prilikom našeg susreta i informisanja o praćenju stanja na
granicama, želeo da podeli svoje iskustvo kada je prvi put pokušao prelazak u Hrvatsku, još uvek
šokiran nasiljem koji je doživeo. U kampu u Adaševcima je u to vreme bio velik broj Iranaca,
samaca i porodica koji su skoro svakodnevno pokušavali prelazke na granici sa Hrvatskom.
On je prva dva meseca čekao, razmišljao, prilagođavao se trenutnom životu i uslovima
kampa, planirajući kako i kada bi bilo najbolje da ode. Priključio se grupi od desetak, koji su
imali plan da nakon dolaska u Hrvatsku zatraže azil, ili nastave do Slovenije. Te večeri je bio
miran, trudeći se da ne očekuje previše. Opterećivale su ga misli o pričama koje je čuo od
drugih, ali nije verovao da će se njemu desiti. U Evropi je, mislio je, mestu koje je sinonim za

slobodu i poštovanje ljudskih prava.

Nakon polaska iz kampa, pešačili su oko 5 sati, prelazeći šumu na granici u okolini Batrova-
ca, kroz šumu su išli polako, prateći svaki šum oko sebe. Čim su izbili na čistinu, pojavilo se
više službenih vozila hrvatske policije i okružilo njihovu grupu. Stajao je sa ostalima, ne
znajući šta da očekuje.

„Ti trenuci od izlaska policajaca iz vozila dok nisu počeli da viču na nas trajali
su celu večnost, kako je rekao. Uz psovku i vik, ubacili su nas u kombi i
odveli do najbliže policijske stanice. Pomislio sam da ovo i nije tako strašno,
možda će dobiti papire, možda je ovo konačan put do slobode... Međutim, u
policijskoj stanici, policajci nas grubo pretresaju, uzimaju mi sav novac koji
sam imao kod sebe, kao i mobilni telefon, koji sam video da su stavili u svoj
džep... I tada je krenula tortura, koju ću pamtititi do kraja života... Uterali su
nas u neku sobicu, i pendrecima krenuli da nas udaraju po leđima, rukama i
nogama.“

Nije mogao da se brani. Kaže da nikada nije osetio takav bol, koji je iznenada osetio u
kolenima, jednom pa drugom. Dobio je jak udarac u oba kolena, uz psovke i povremeno
šutiranje dok su ležali na podu. Tako isprebijane, izvukli su ih iz stanice, ubacili u kombi i
dovezli do granice sa Srbijom. On je osetio da jedva stoji na nogama, jer su mu kolena
klecala i svaki korak mu je zadavao strašan bol.

Prilikom povratka u kamp, Shahrom nije osećao ništa, sem želje da legne i spava, sa snovi-
ma koji su ličili na slobodu... Nakon te noći, Shahrom se mogao videti kako šeta polako
ispred kampa, još uvek osećajući bolove u kolenima, kada smo ga i sreli i pružili podršku i
savetovanje, koje mu je kako je rekao puno značilo, jer je ponovo osetio da mu se vraća
ljudsko dostojanstvo i da je nekome stalo da ga sasluša, iako je njegovo poimanje
budućnosti i slobode nedavno bilo poljuljano i uzdrmano torturom koje je doživeo na
granici sa Hrvatskom.

17 IGRA – BILALOVA PRIČA

Bilala smo upoznali na
jesen, u oktobru 2018.
dok je stajao na suncu, u
većoj grupi, u okolini
železničke stanice u
Subotici. Jedini je bio
nasmejan i vedar poka-
zujući svojim gestovima i

grimasama, kako ceo svoj put i iskustva koja mu se dešavaju doživljava kao avanturu, kao izazov, kao igru.

U grupi se činio kao da je omiljen, zbog svoje energije, te je pun nade podelio da je u Srbiju stigao pre 3 nedelje, i da uskoro ide za Belgiju. Prilikom našeg prvog susreta, informisali smo ga o opasnostima koje ga čekaju, o njegovom osetljivom položaju, načinima na koji može i treba da zatraži smeštaj u nekom od kampova i odustane od ideje da prelazi granicu, te smo pozvali lokalni centar za socijalni rad, a dečaku ostavili i naš kontakt ukoliko mu bude bila potrebna bilo koja pomoć.

Sledeća 4 meseca nismo nailazili na Bilala iako smo redovno obilazili istu lokaciju gde smo ga sreli.

Prošle nedelje smo ga zatekli kod železničke stanice, vidno uznemirenog, sa nekako ugaslim sjajem u umornim očima. Nakon pozdravljanja i pitanja kako je, Bilal pokazuje svoju pocepanu jaknu i posekotinu na dlanu, modricu ispod vilice i mesto gde ima bolove u predelu leđa.

Priča brzo, još uvek potrešen, nije spavao, a samo pre par sati se vratio sa granice. Mnogo puta je pokušavao da pređe granicu, ali svaki put bezuspešno. Poslednji put je to bilo sa svoja tri prijatelja vozom.

U večernjim satima ušao je sa prijateljima u poluprazni vagon kojim su planirali da pređu u Mađarsku. Voz je krenuo, a oni su bili uzbuđeni, zamišljali su da će možda već sutra biti u Austriji, prekosutra u Belgiji... Nakon svega pola sata, začuli su škripu kočnica. Pomislili su - samo brzo da provere vagone i krenu dalje... Bilal se skupio se koliko je mogao u uglu tog polupraznog vagona bez krova, koji mu je omogućavao pogled na vedro prolećno nebo puno zvezda, i čekao.

Začuo je korake i glasne povike na mađarskom jeziku. Zatvorio je oči, nadajući se da ga neće spaziti. Međutim, uperili su mu lampu u oči i psujući ga, uhvatili za jaknu i izvukli iz vagona, te bacili na zemlju.

„Skotrljao sam se pored pruge i ugledao ogromnu, snažnu nogu sa čizmom kako ide prema meni. Kao da je odvojena od stvarnosti, ta noga mađarskog policajca imala je izgled i veličinu čudovišta... Prvi udarac dobio sam u leđa, pa zatim u stomak. i opet u leđa... Kada sam pokušao da se pridignem, osetio sam tup udarac šakom po vilici i opet sam pao na zemlju.“

Dok je uznemireno pričao pokazao je posekotinu na dlanu od pada na kamenje pored pruge. Stao je, raširio ruke i pokušao da dočara koliko su snažne i ogromne noge i čizme tog mađarskog policajca bile, kako je opisivao, sigurno dva puta veće od njega samog, tek dvanaestogodišnjeg dečaka.

Nakon šutiranja i udaranja šakom po glavi, mađarski policajci su izneli flaše sa ledenom vodom i zalili Bilala i njegove prijatelje po vratu, nakvasivši im time celu odeću. Tresao se, osetivši groznicu od straha, bolova i hladne majice. Ubrzo potom su ih doveli do ograde i gurnuli nazad u noć.

Bilal je na kraju svoje priče ponosno podigao glavu i rekao nam da se nije uplašio niti pokolebao od mađarskih graničara. Bez stajanja je hodao 3 sata nazad sa graničnog prelaza Kelebija ka Subotici, uprkos doživljenom poniženju i bolovima u celom telu koji su postajali sve jači kako je vreme prolazilo...

18 ZAHRINA PRIČA

Zahra M. iz Avganistana je veoma sposobna, okretna žena od 34 godine, majka 3 dece koja se sa njima u Srbiji nalazi već više od 2 godine. Veoma krhke građe, ali neobično odlučna. Do Srbije je putovala sama sa decom, peške, prelazeći i noću nepoznate predele, šume, kao i more između Grčke i Turske, u pretrpanom gumenom čamcu. Sreli smo je prvi put dok je boravila u Principovcu, kampu koji se nalazi pored granice sa Hrvatskom.

Prilikom tog susreta, koji smo organizovali u vidu grupne podrške ženama, rado se pridružila i sela sa nama, čekajući da podeli iskustvo koje je doživela prilikom pokušaja prelaska hrvatske granice. Bila je još uvek uzbuđena, šokirana onim što je doživela zajedno sa decom, i bila joj je potrebna pažnja i poverenje koje smo kroz diskusiju postepeno razvijali. Ona je prethodne noći bila nasilno vraćena sa hrvatske granice, zajedno sa svojom decom, još jednom samohranom majkom i njenom decom. Kako je Zahra ispričala, dugo su planirale i razgovarale o ideji da i one, iako same, zajedno sa decom pokušaju da dođu do

Evropske unije.

„U kampu sam više od dve godine, čula sam kako su mnogi prošli, da je samo potrebna sreća, jer novca za krijumčare nisam imala. Dogovorile smo se da krenemo sa još jednom porodicom, noću, pored pruge, da peške pokušamo prelazak. Čerkama sam rekla da spakuju rančeve, samo najosnovnije. Čvrsto sam zavezala maramu i rekla odučno da ovaj put krećemo i neka im je Bog na pomoći.“

Nije sigurna da je verovala zaista da će uspeti. Ali je osetila da više ne može da čeka, prestala je da veruje da će na njih ikada doći red i da bez muškarca pored sebe, ona mora da donosi ovakve odluke.

Noć nije bila hladna, i sigurnim koracima su se zaputili ka granici. Prešli su je, misleći neopaženo, kroz gusta šipražja, u tišini, samo uz zvuke pucketanja sitnog i suvog granja pod njihovim nogama. Hodali su već dva sata bez stajanja. Rance na leđima nisu ni osetili. Jedan čovek je držao telefon ispred sebe radi svetla i navigacije. A onda su začuli glasove i povike, a lampa u nečijoj ruci im je zaslepila oči. Ona je privukla svoje ćerke uz sebe i stala kao ukopana. Počele su psovke i guranja, i deca su zaplakala. "Šta radite tu?" – pitali su policajci i počeli nasumice da ih udaraju, ne gledajući da li udaraju žene ili muškarce. Uz zvuke zapomaganja dece, koja su gledala kako policajci podižu palice prema njihovim majkama narednih 10 tak minuta je trajalo fizičko nasilje. Zahra je dobila više udaraca u leđa, a njena prijateljica u noge. Zatražili su im telefone, te su ih bacivši na zemlju izgazili i smrskali, i takve vratili.

Uz psovke, policajci su se postepeno smirivali i zatražili njihove lične podatke. Zahra se tresla, kao i ostali u grupi, jedva izgovarajući svoje ime i imena svoje dece. Potom su ih ugurali u službeni kombi, i uz pogrdne reči izbacili na granici sa Srbijom, u okolini Šida.

Dok je govorila, Zahra je postajala besna, a druge žene su počele da postavljaju pitanja: Zašto?, Kako policajci jedne zemlje koja je u Evropskoj uniji mogu i smeju da tuku žene, pa čak i decu? Njihova frustracija nije bila vezana samo za fizičko nasilje i omalovažavanje koje su doživele, njihov bes se bazirao na nepravdi, na nemoći i slabosti da dostojanstveno žive svoj život i zaštite svoju decu...

Tokom susreta, od frustracije, do osećanja straha i nemoći, ove žene su iskazale i snagu, koju su međusobno osetile i umnožavale međusobnom podrškom, i prilikom da podele svoje zajedničko iskustvo.

Razgovor smo završile o uobičajenim temama, o šamponima, o tome kako se deca snalaze u školi, pripremi obroka i planovima koje imaju trenutno, a koji ne uključuju ponovni i veoma rizičan odlazak na granicu.

Prethodna noć za Zahru je bila veoma bolna, i traumatična, kako za nju tako i za njenu decu, a naredni dani, iako uvek neizvesni u pogledu budućnosti, biće nastavak njene borbe i nade, kao i nade svih majki i žena izbeglica, za normalniju i izvesniju budućnost, na koju svako od njih ima pravo.

CENTAR ZA ZAŠTITU I POMOĆ TRAŽIOCIMA AZILA
ASYLUM PROTECTION CENTER

Tel: +381 11 323 30 70; +381 63 7047 080;

Fax: +381 11 323 30 70;

Adresa:

Beograd

Mišarska br. 16, 11000 Beograd, Srbija

Gavrila Principa 13, 11000 Beograd, Srbija

Sime Igumanova br.14, 111118 Beograd, Srbija

Preševo - Regionalna kancelarija jug Srbije

Vase Smajevića br.11, 17523 Presevo, Serbia

Subotica - Regionalna kancelarija sever Srbije

Braće Radića 3, 24 000 Subotica, Srbija

Email:

sediste@apc-cza.org; rados.djurovic@apc-cza.org;

Websites:

<http://www.apc-cza.org;>

www.azilsrbija.rs;

Facebook:

<https://www.facebook.com/AzilUSrbiji;>

Twitter:

https://twitter.com/APC_CZA

Instagram:

asylumprotectioncenter

APC/CZA

ASYLUM PROTECTION CENTER
CENTAR ZA ZAŠTITU I POMOĆ TRAŽIOCIMA AZILA

ecre
European Council
on Refugees and Exiles